
OMAGIERI

ACADEMICIANUL MIHAIL DOLGAN –SEPTUAGENAR

PĂDURARUL MIHAIL DOLGAN

Lev Nicolaevici Tolstoi combina, într-un mod cum nu se mai poate de fericit, munca de la masa de scris cu munca în câmp. Așternem pe hîrtie începutul luptei de la Borodino și ieșim la arat, pentru că veni primăvara. Apoi revenim la „Război și pace”, dar, între timp, se trece secerișul și contele Tolstoi iese cu coasa în câmp.

Literatura artistică în genere are mult comun cu munca în câmp. Creșterea cuvintelor în cele din urmă se va întâlni cu creșterea spicelor. O muncă a fost depusă pentru trup, o alta pentru suflet, dar se regăsesc ambele în ființa noastră.

Din acest unghi de vedere, literatura moldavă prezintă, la ziua de azi, unul din cele mai triste tablouri. Mesele de scris veșnic ocupate cu sticle, pahare și „zacuscă”, iar în câmp rar unde și unde câte un prășitor. Printre dâșii hoinăresc o ceată de pezevenchi care nici gând să pună mâna pe sapă, considerându-se mari specialiști în analiza științifică a prășitului ca fenomen social, și ticluiesc teorii și studii: „Cum poate fi depistat mai ușor firul de popușoi din mijlocul buruienilor”, „Revenirea pălămidei după prima prășitură”, „Influența directă dintre alimentarea prășitorului și randamentul muncii sale”, „Strigături și cântece pe vremea prășitului în nordul Moldovei”, „Plivitul și prășitul, o veche tradiție moștenită de la geto-daci”, „Frecvența redusă a raporturilor conjugale pe vremea prășitului”, „Istoria integrală, fundamentală și absolută a scrisului și prășitului în Basarabia de la Enăchiță Văcărescu până la Ion Bolduma”.

Totuși, se întâmplă din când în când să fie împinse mai într-un colț sticlele, paharele și restul de zacuscă, pentru a elibera loc pentru un petec de hîrtie, după care, așternând acolo câteva rânduri, cheflirii ies și în câmp. Și când colo, ce să vază? Printre pușinii prășitori care trag sapa conștiincios, neuitându-și și masa de scris, îl văd pe academicianul *Mihail Dolgan*. Hărnicia lui chiar că nu are margini. Cursuri la Universitate, apariții frecvente în mass-media, editurile nu reușesc să scoată de sub tipar cărțile pe care le prezintă. Dacă Prezidiului Academiei i-ar veni năstrușnica idee să pună sub cântar cât a lucrat Mihail Dolgan în anul trecut și cât a izbutit să facă întreg Institutul de Filologie, s-ar putea isca un mare scandal. Să sperăm că Domnul ne va feri de una ca asta.

Apoi, oricât nu ar părea de ciudat, dincolo de calitățile sale de critic literar, cercetător, savant, membru al Academiei, eu aș pune în prim-plan marele merit al domnului Dolgan

de a fi un **bun**, un **foarte bun cititor**. Problema capitală a literaturii noastre la ziua de azi nu e atât scrisul, cât cititul. Tirajele publicațiilor au coborât în câțiva ani de la zeci de mii la câteva sute. Măine-poimăine riscă să dispară definitiv.

Mai ales e în mare pericol literatura artistică. Ați văzut pe undeva pe la vreo bibliotecă să facă rând cititorii, l-ați auzit pe cineva rugându-se să i se dea cartea cu împrumut măcar pentru o noapte? Suntem deja în altă epocă. Lumea nu mai citește, a scăzut capacitatea, fondul emotiv de însușire a imaginii artistice. Cititul presupune un anumit efort de imaginație, o autocultivare a spiritului, pe când serialul și clipurile televizate le înghiți cu nemiluita picurând pe divan, fără a-ți deranja cât de cât armonia procesului digestiv.

Din păcate, snobismul provincial distruge și ceea ce a mai rămas din literatură. Cuvintele înrăite stau să le înghită definitiv pe cele binevoitoare. Mulți dintre criticii noștri consacrați, înainte de a fi luat în mână o carte recent apărută, vin cu o părere gata formată despre conținutul cărții pe care încă nici nu au deschis-o. Și nu că așa, în linii mari, o impresie vagă, aproximativă, ci vin cu un bloc de argumente beton armat, se iau de piept cu Dumnezeu pentru pozițiile lor.

Spre deosebire de confracții săi, Mihail Dolgan deschide orice carte nouă cu o curiozitate de copil și nu se oprește până nu ajunge la blocul informativ al editurii, dat la cules, semnat pentru tipar, tirajul ș.a.m.d. Această sete nesăbuită pentru lecturi de tot felul Mihail Dolgan o fi moștenit-o de la marii cărturari premergători, începând cu Călinescu și terminând cu Ion Rotaru. Acum, odată ce veni vorba despre Ion Rotaru, cu câteva săptămâni înainte de a se strămuta în lumea celor drepti, renumitul critic mi-a destăinuit, cu un fel de tristețe, că și-a trăit viața într-o pădure de cărți. Ieșeam de-acolo, zicea, doar pentru a ține curs la Universitate sau pentru a prezenta la editură următorul volum.

Mihail Dolgan își petrece și el viața în pădurea cărților, ieșind din când în când la marginea pădurii pentru a ne spune ce-a văzut el interesant acolo. Iese pentru a-și instrui studenții, pentru a mai contacta o editură, după care iarăși se întoarce în lumea cărților noastre.

Mulți ani înainte, domnule pădurar! Să te vedem tot mai des ieșind de acolo cu coșurile pline. Cât despre pădure, vorba cântecului:

„Crești, pădure, și te-ndeasă...”

ION DRUȚA
Moscova, februarie 2009